

Minnets konspiration?

Sara Rossling

Den anonyma gruppen Curatingpublicspace hade sedan en tid väckt min nyfikenhet – vilka står bakom namnet? Och vad innebär det egentligen att curera offentliga platser? Så en dag i slutet av förra året, nyinflyttad till Malmö – staden jag lämnat för tio år sedan, dyker utställningen *Curtains Down – Popart Conspiracy* upp undertecknad kollektivet.

I en industrilokal, vägg i vägg med det konstnärsdrivna galleriet Alta Art Space, är det halv-dunkelt ljus – det är decembermörkt ute och den tillfälliga utställningslokalen har inga spotlights. På golvet ligger högar med bråte från interiörer och rester av byggmaterial som berättar om tidigare verksamheter. Jag är den enda besökaren som bokat en corona-anpassad slottid just den här timmen och får hela utställningen för mig själv.

Ljudet från musik leder mig in i lokalen, en sådan typ av stämningsfull finalmusik som spelas i filmer när eftertexterna börjar rulla, och får en att känna: *så här slutade det*. Längre in i rummet, på min väg mot ljudkällan, möts jag av målade dukar som hänger fritt ouppspända ner från taket. När jag kommer närmare ser jag att det är rullgardiner, och får senare veta att dessa kommer från Ikea och heter FRIDANS.

Motiv är monokroma och något diffusa att utläsa, förutom en avbildad Sverigeflagga i blått och gult. Bilderna är hämtade ur kvällspress och visar statsminister Olof Palmes brottsplats på Sveavägen i Stockholm och ögonblicksbilder från när utrikesminister Anna Lindh sjutton år senare knivskuren förs på ambulansbår ut ur varuhuset NK några kvarter därifrån. Målningarnas uppförstorade och uppluckrade rasttrade uttryck skapar distans till det fruktansvärda som hände dessa människor och Sverige på öppna offentliga platser 1986 och 2003.

Framme vid musiken som ljuder ur en iphone monterad på en ljussatt skulptur, bubblar det upp rött vin som rinner ner längs skulpturens topp formad av tryckta boksidor. I låten som pågått ett tag hör jag nu strofer med latinamerikansk klang. Minnesbilder från mitt år i Chile flimrar förbi och jag tänker på Santiago som jag reste till dagen efter 11-september attackerna 2001. Ett datum som internationellt sätt kommit att överskugga den chilenska statskuppen den 11 september 1973. En kupp som avsatte den socialistiske presidenten Salvador Allende och blev slutet på hans liv. "Salvador Allende är död. Han störtades med våld av högerkrafterna. I morgon går vi till val i en fri demokrati. Det är ett privilegium." Så sa Palme när han talade till det svenska folket efter statskuppen.

Utställningen väcker känslor och får mig att koppla samman platser, men också tidsperioder jag inte har några egna upplevelser ifrån som folkhemmet, välfärdsbygget, den

tidigare socialdemokratin i Sverige och dess band till Latinamerika. Musiken som spelas och den tryckta boktexten i skulpturen är samarbeten med kubanska kompositörer och författare berättar personen som släppt in mig i lokalen. För mig synliggör utställningen en tid som varit och som gått förlorad – eller har den ens funnits på riktigt? Jag syftar på *bilden* av Sverige som demokratiskt, neutralt och öppet land – en bild som skapat internationell identitet och bidragit till den svenska folksjälen, som idag tycks splittrad.

En plats kan bara vara läsbar genom att titta på andra platser och i mötet med perspektiv utifrån. Jag tänker på hur Sverige nyligen kritiserats av länder som Usa, Kina och Norge för sin lösa coronahantering, som lett till vårt misslyckande i att skydda de äldre i samhället. På andra håll lever en mer positiv syn kring Sverige kvar – ett land för alla. Någon vecka innan jag besöker utställningen rapporterar radion om att Palme får ett minnesmärke i Chiles huvudstad. Genom monumentet vill landet belysa Palmes outtröttliga kamp för människans grundläggande rättigheter och uppmärksamma hans skyddande av chilenska medborgare både i och utanför Chile.

Diskursen kring avkoloniseringsprocesser, minnesmärken över slaveriet och aktioner av rörelsen Black Lives Matter har åter satt monumentet och publika platser i fokus. Vad säger våra gemensamma rum om vad som skett tidigare i historien genom de berättelser som manifesterats och gestaltas? Och när dessa platser görs om eller nya skapas, vad är då värt att kollektivt minnas? Här har den offentliga konsten ett upparbetat språk och en förmåga till mångdimensionalitet som öppnar upp för flera tolkningar.

Curtains Down – Popart Conspiracy vill inte vara ett minnesmonument i den bemärkelsen. Målningarna är medvetet gjorda på gardiner av plastbaserad grund med akrylfärg och kommer med tiden att flagna, ramla av och bli allt otydligare. Med en flirt till 1950- och 1960-talens popkonst (pop art), fast som felstavad kopia (popart) skildrar utställningen genom pressens bilder aspekter ur populärkultur som haft en stark inverkan på samtida liv i Sverige. Bakvänt, med sitt direkta och begripliga uttryck tillät sig popkonstens bilder att omedelbart utnyttjas av massmedierna – ett beteende vi känner väl igen hos samtida populistiska medier. Men utställningens bilder av Olof och Anna låter sig inte nyttjas så lätt – i sin fridans, söndervittrade, dansar de bort likt minnet självt.